

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsaki torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K, za četrletno 3-50 K, mesečno 1-20 K; za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrletno 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrletno 4-80 K.

Posredna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine presle. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Imenit. Enostopna polit-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 80 vrn., večkrat po dogovoru.

33. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 17. aprila 1909.

Leto XII.

Ljubljanski volilci!

Občinski svet glavnega mesta Ljubljane se ima izpopolniti z nadomestnimi volitvami za one člane, ki so letos izstopili. Zepet priporoča liberalna stranka, ki vlada leta in leta brez vsake opozicije v mestni občini, svoje kandidate. Klerikalna stranka, ki si je v deželi pridobila odločilno, tako rekoč absolutistično moč, hrepeni že davno tudi po Ljubljani in se dela, kakor bi letos hotela aktivno poseči v volitve. Naj pa že imenuje svoje kandidate ali ne — nam je to vseeno. V boju med liberalci in klerikalci ne vidimo nič drugega kakor boj dveh klik, ki sta obe delavstvu enako sovražni. Liberalci vladajo v ljubljanskem občinskem svetu in dolgoletna izkušnja kaže, da ne iščejo tam nič drugega kakor interese svoje, buržoazne, kolikor je v naših razmerah mogoče kapitalistične stranke. Dasi šteje Ljubljana med manjša mesta, je vendar življenje tukaj nezasišano drago in občinski svet ni storil prav nobenega resnega koraka proti strahovitemu podražanju živila, ki goni delavstvo in sploh vse nebogate sloje v neznozne skrbi in jih obsoja na pomanjkanje. Za vse izkušnje drugih mest je ljubljanski občinski svet slep. Zakaj klika, ki vlada na rotovžu, ne misli nikdar na potrebe in koristi občinskega prebivalstva, temveč edino na interese svoje stranke in njenih vplivnejših pristavev.

Da bi zaslepila prebivalstvo, je liberalna stranka razvila silovito nacionalno agitacijo in bi tudi sedanjim volitvam rada pritisnila pečat nacionalizma. A vse to je le pesek v oči. Občinski svet je v prvi vrsti gospodarsko-upravni, ne pa politični zbor in najboljša narodna politika njegova bi bila, poskrbeti slovenskemu prebivalstvu kolikor mogoče ugodno materialno življenje. Liberalna stranka se pa upira vsaki napravi, ki bi olajšala siromašnejšim slojem boj za obstanek. Drugod municipalizirajo proizvodnjo in trgovino živila, mesa, kruha itd.; liberalni stranki v Ljubljani so take misli pregrešne. Socialnega napredka se v našem občinskem gospodarstvu sploh ne opazi. Tudi volilna reforma visi že leta in leta v zraku; vemo, da zadene odgovornost za to tudi deželni zbor, ampak samo nanj se ne more izgovarjati liberalna stranka, ker je sama zavlačila zadevo, dokler je mogla. In reforma, ki jo je sklenil občinski svet, je nad vse malenkostna, kajti najštevilnejšemu četrtemu razredu hoče priznati komaj štiri zastopnike, dočim jih imajo vsi privilegirani razredi po deset.

Občinski očetje se, kadar pridejo popolnoma v zagato, izgovarjajo, da ni sredstev za socialne naprave. Občinsko gospodarstvo je res na slabih nogah in neprenehoma se reži pošast deficita. Brez novih dohodkov se ne more naprej. Položaj je tak, da bo moral občinski svet v dogledni dobi vzlic vsej demagogiji skleniti nove davščine. Bati se je pa, da dobe zopet siromašnejši sloji nova bremena, bogatejši pa nove koristi.

Razmere v ljubljanski občini se ne morejo izpremeniti, dokler ne pride v mestno zbornico nekaj načelne opozicije. Že mnogokrat smo naglašali, da se mora vsak zbor, v katerem deluje ena sama stranka brez vsake opozicije, izpremeniti v kliko in se mora v njem vgnezditi nedelavnost. Kjer se nikdar ne javljajo nasprotni nazori, da bi se razvijal duševni boj, je stagnacija neizogibna; in če so povrh še interesi večine prebivalstva brez zastopstva, mora egoizem manjšine

postati absoluten. Tako je v Ljubljani in drugače ne bo, dokler se ne oglasi v zbornici krepka, ne demagoška, pač pa načelna opozicija.

Iz vseh teh razlogov je sklenil okrajni odbor jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Ljubljani, da se tudi letos aktivno udeleži občinskih volitev ter pozivlje volilce tretjega razreda, naj se otresejo vsakovrstnih neopravičenih predsodkov ter naj složno glasujejo za sledeče kandidate:

Etbin Kristan,

pisatelj v Ljubljani;

Ivan Mlinar,

tiskar v Ljubljani;

Jernej Vilhar,

sprevodnik juž. žel. v Ljubljani.

Volilci!

Kdor želi, da pride v upravo ljubljanske občine res napreden duh, kateremu ne zadostuje sempitam kakšna protiduhovniška fraza, naj zapiše na svojo glasovnico imena naših kandidatov in naj jo tako odda. Prava naprednost se ne more ustavljati tam, kjer se začenjajo interesi te ali one posamezne klike, ampak mora imeti velike in visoke cilje in mora neumorno delovati tako, da se jim neprenehoma približuje. Napredno je delo, ki se ne da premagovati od razmer, vedno se izpreminjajočih, temveč ki v vsakih razmerah išče, kar je najboljšje in premaguje, kar je slabo. Take naprednosti pa doslej ni bilo v ljubljanskem občinskem gospodarstvu in je ne bo, dokler ne postane mestna zbornica bojno polje, na katerem se bodo kosali vsi nazori in bodo zastopani vsi interesi prebivalstva. To če doseči socialno-demokratska stranka in kdor razume, da je to edino zdravo načelo, bo glasoval za njene kandidate.

Treba je pa v teh dneh, da je vsak sodrug agitator, ki pojasni svojim sovotilcem socialno-demokratsko stališče in jim dokaže, da je socialno-demokratska zmaga koristna vsemu prebivalstvu.

Torej — na delo!

Okrajni odbor

jugoslovanske socialno-demokratske stranke.

Sodrug železničarji!

V pondeljek, 19. t. m. voli tretji razred tri člane v ljubljanski občinski svet. Velika večina delavstva je v ljubljanski občini še brezpravna; vendar pa je med Vami lepo število takih, ki imajo kot plačevalci direktnega davka volilno pravico v tretjem razredu. Do Vas, tovariši, se obračamo z vabilom, da se zanesljivo udeležite volitve in da glasujete složno za kandidate jugoslovanske socialno-demokratske stranke.

Izbirati Vam je med tremi strankami; liberalci so doslej absolutni gospodarji v ljubljanski občini, klerikalci se že dolgo pripravljajo, da naskočijo tudi glavno mesto. Ali Vam je mogoče glasovati za katerokoli teh dveh strank? Vrednost liberalne stranke Vam je lahko presoditi, saj Vam je v teku let že dosti obljubovala, dolgoletna izkušnja Vam pa dokazuje, da liberalne obljube niso nič drugega kakor volilne limanice. Ob vsakih volitvah so Vam liberalci veliki prijatelji; redno pozabijo na Vas, kadar so volitve končane. Ni je stvarice, ki bi jo mogli liberalci pokazati, da so jo izvršili v korist železničarjem. Za delavski razred, kateremu pripadate tudi Vi, ni storila ta stranka v občinskem svetu ničesar, odkar ima tam komando. To je pa naravno, kajti tudi liberalci ne

morejo služiti izkoriščevalcem in izkoriščanim; v občinskem zastopu se mora vsakdo odločiti za eno ali pa za drugo in popolnoma logično je, da so se liberalci odločili za izkoriščevalce, saj so kri njihove krvi in meso njihovega mesa.

Ali je treba dokazovati, da železničarji ne morejo glasovati za klerikalce? Ta stranka zastopa povsod interese mesnih in krušnih odernov, železničarje pa sovraži kot pionirje napredka iz dna duše. Klerikalna stranka je imela zlasti v državnem zboru nešteto priliko, storiti kaj v prid delavskemu ljudstvu sploh in železničarjem posebej, a vedno je pomagala vladi, pokopati njih opravičene zahteve. V občinskem svetu ne bi bili klerikalci drugačni, kakor v državnem ali deželnem zboru.

Zaveden železničar ne more glasovati za druge kandidate nego za socialno-demokratske in prepričani smo, da bodo tovariši, ki imajo volilno pravico, storili svojo dolžnost.

Po svojem programu zastopa socialna demokracija povsod koristi delavnega ljudstva; glas brezpravnih slojev se bo šele takrat slišal v ljubljanskem občinskem zboru, kadar bodo v njem socialni demokratje. Delovanje socialne demokracije osvetljuje najbolje državni zbor, kjer je porabila vsako priliko, da je zastopala stališče delavstva in dosegla kaj njemu v prid. Železničarji nimajo tam nobenega zanesljivega prijatelja razven socialnih demokratov.

Kakšen bi bil danes sploh položaj železničarjev brez socialne demokracije? Ona jih je organizirala, ona jim je pokazala njihovo moč, ona jih je naučila sukati orožje v gospodarskih bojih, ona jih je vodila in podpirala. Če so danes železničarji faktor, ki se resno vpoštevata in če so si vsaj deloma izboljšali položaj, je to zahvaliti socialni demokraciji. Če hočemo torej storiti kaj za svojo bodočnost, moramo povsod utrjevati položaj socialne demokracije. Vsaka socialno-demokratska zmaga je naša zmaga, vsak njen napredek je naš napredek.

Tovariši železničarji!

Storite v pondeljek svojo dolžnost, kakor ste jo storili lani pri občinskih in pri deželnozbornih volitvah! Glasujte kakor en mož za socialno-demokratske kandidate in nasprotniki bodo imeli respekt pred Vami! Skrbite, da se ne izgubi noben glas! Kdor ne more biti zaradi službe v Ljubljani, naj pravočasno poskrbi, da dobi njegovo pooblastilo zanesljiv tovariš. Mislite na to, da lahko odločuje vsak glas! **Železničarski volilni odbor.**

Mir je naša zahteva!

Govor poslanca sodruga dr. Adlerja na seji državnega zbora dne 26. marca. Konec.

Mi ne dvomimo in v tem trenutku nočemo dvomiti, da naš zunanji urad ni hotel vojne, naj je že sicer hotel karkoli; v tem trenutku nočemo dvomiti. Hočemo pa tudi pomirjenje in jasno hočemo izraziti, da se ne damo izvabiti na nobeno vojno, da tudi po končani igri ne pojdemo v past Rusiji, ki sicer ni zmožna, da bi vnela svetovno vojno, ki bi nam pa prav rada nekoliko odprla žilo z omejeno vojno. Tega puščanja nazihi nočemo, zakaj kri, ki bi tekla, je

najpleminitejša kri naše mladine,

je kri proletariata, industrialnega proletariata, poljedelskega proletariata, kri kmeta in meščana, kri vseh naših narodov. (Odobranje.) Tudi ne damo, da bi nas zapeljala policijska poročila, ki

so se lahko brala pred kratkim, ki so morda pripravna, da dajo državnim pravnikom priliko za srečne ali nesrečne veleizdajniške procese (živahno pritrjevanje), kakor nam sploh špicelska poročila kakršnekoli vrste ne morejo dati povoda za bratomor in za prelivanje krvi. (Živahno odobravanje.) Mi ne zahtevamo, da bi se naša država, o kateri vemo, da je dovolj močna nasproti mali Srbiji, dala zastrašiti, kajti bilo bi neumno, ustrašiti se obnemoglih groženj. Ampak če smo dovolj močni, da se ne plašimo, moramo biti tudi dovolj močni, da se ne damo provocirati, pa naj divja blaznost v Srbiji, blaznost vojne stranke, ta blaznost neodgovornih, brezvestnih ljudi, kolikor hoče. Avstro-Ogrska je dovolj močna, da pretrpi to divjanje. Na tem mestu pa hočem povedati, da ni v Srbiji samo bojna stranka, temveč da vidimo

onkraj srbske meje mirovno stranko,

(klici: Tako je! Dobro!), mirovno stranko, ki prinaša žrtve za mir; to je socialna demokracija (viharno odobravanje in ploskanje), to je zastopnica srbskega proletariata, to so srbski socialni demokratje, ki ljubijo svoj narod tako — in zahtevajo zato mir — kakor ljubijo tukaj socialni demokratje vseh narodov vsak svoj narod in zahtevajo zato mir. (Burno pritrjevanje in ploskanje.) In dovolite, da pošiljam odtod, iz tega parlamenta, kjer sede zastopniki mednarodnega proletariata v Avstriji, pozdrav tja v srbsko skupščino možu, edinemu, ki je bil tako pogumen, da se je uprl množici hujskačev. (Viharno, dolgotrajno odobravanje.)

Nekoliko trenutkov je tega, kar smo slišali govor, ki je, namesto da bi bil sledil našemu predlogu, šel mimo njega: Govor gospoda poslanca Drexela, ki je porabil debato o trgovinskih ugovorih, hotoč socialni demokraciji obširno predavati o notranji in zunanji politiki. (Veselost.) Mirno bi prezrl te sadove čitanja in bi se niti ne zmenil zanje, če ne bi bila v njih beseda, ki naravnost izsiljuje odgovor. Gospod poslanec Drexel je govoril — in to me je veselilo — za mir. Popolnoma je naše mnenje, da ima v tem oziru prav in želel bi le, da bi se postavilo tudi časopisje njegove stranke na to stališče. (Tako je!) Davi smo lahko brali v „Reichsposti“ — čemur bi ne posvetil nobene besede, če bi ne bili slišali Drexelovega govora — da bi bilo priporočljivo, če bi Avstrija odstranila dinastijo v Srbiji, ki je gnila, koruptna in še marsikakšna. Jaz seveda ne bi ugovarjal odstranitvi gnilih in koruptnih dinastij (živahna veselost) in mislil sem, da je s tem gospod Drexel tembolj solidaren, ker se je list, ki mu je jako blizu, v jako aktualnem slučaju izjavljal tudi za odstranitev podobne dinastije na Portugalskem. (Dobro!) Nič nimam zoper to; mislim pa le, da naj bi oskrboval vsak narod v svoji režiji odstranjevanje gnilih in korumpiranih dinastij (živahna veselost); mislim, da se take reči ne bi imele jemati za začetne točke mednarodnega uvaževanja in mednarodnih zmed. (Odobravanje.) Mislim, da je ta teorija zelo nevarna, ker bi nas morda lahko zapletla v marsikakšno vojno. Ne vem in nisem poklican, obračati pozornost na druge dežele (veselost); mislim pa, da bi kdo, če bi hotel priporočati vojno z Rusijo, lahko koristno rabil tako argumentacijo. (Odobravanje.)

Toda to vse se ne vjema. Važno je razpoloženje, ki poraja take reči in danes je resnična nevarnost, da bi razpoloženje, ki hoče, naj bi se napravil konec v Srbiji, povzročilo zmešnjave. Naše mnenje je, da je ministrstvo za zunanje zadeve, vsaj odkar je izvršilo aneksijo, delovalo za mir. In bilo bi tudi zelo čudno, če bi se hotelo, ko se je že anektiralo, še voditi vojno. (Veselost.) Kdor se je nasitil, ne vodi vojne. Toda prav sedaj, ko se je izvršil preobrat, ko se zdi, da se je Evropa, vštevši Anglijo in Rusijo, sprijaznila z dejstvi, katerih zdaj ne more izpremeniti, se dvigajo v Avstriji glasovi, ki bi lahko zapeljali naš zunanji urad, če bi smatral te glasove za ljudski glas, da bi začelo ravnati manj miroljubno, pa bolj agresivno.

Zato izjavljamo tukaj: Prepričani smo in vemo, da ne govorimo v imenu ljudstva, da ne govorimo samo v imenu svoje stranke, ne samo v imenu socialno-demokratskega delavstva, temveč v imenu vseh strank, vseh volilcev, če pravimo:

Mir hočemo!

Dežela in narodi nosijo že doslej težke žrtve. Nihče jih ni vprašal, če hočejo prinašati te žrtve. Že doslej se je izdalo sto in sto milijonov; na stotisoče mož stoji ob mejah. Za te žrtve se najde opravičenje le tedaj, če so prinesene za mir. (Živahno odobravanje in ploskanje.) Narodi pa ne bi mogli razumeti, da so morali vse to žrtvovati za vojno. Mislimo, da govorimo tukaj v imenu vseh strank; še več: Naša resolucija nima osti proti nobeni stranki. Naši vladi pa pravimo: Če hoče ostati na poti miru, tedaj naj ji bo sklep zbornice v okrepčanje, v ohranjenju. (Živahno odobravanje in ploskanje.) Če bi zapustila to pot, bi ji bil seveda resen opomin, resno svarilo. V tem zmislu želimo, da bi zbornica v zadnji minuti, ko je še skupaj, izrazila svojo voljo in prosimo, naj se sprejme naš predlog. (Viharno, dolgotrajno odobravanje in ploskanje.)

O predlogu se je razvila debata, v katero so posegli ministrski predsednik in govorniki raznih strank. Po zaključni besedi sodruža dr. Adlerja se je predlog soglasno sprejel.

Kulturne slike z Madžarskega.

I.

V Pezinku (Böding) poleg Požuna je bil izvoljen za državnega poslanca dr. Milan Ivanka, kandidat Slovačkov, z 200 glasovi večine. V okraju stanujejo Nemci in Slovaki, pravih Madžarov ni. Nasprotni kandidat je bil Madžaron Dömötör. Volitev dr. Ivanka je bila po volilnem sodišču razrušena iz razlogov: ker so volilci Ivankovi in dr. Ivanka sam terorizirali volilce Dömötörove, in sicer so jim kazali jezike, zmerjali so jih z liberalci, pobili so tri okna, raztrgali eno madžarsko zastavo; ozmerjali so jih z obrezanimi židi, in ena žena je baje celo prisilila svojega moža, da je ostal doma, s tem, da mu je skrila klobuk in ni mogel oddati svojega glasu za Dömötöra. Najhujše pa je to, da je kandidat dr. Ivanka sam agitiral zase in razburjal volilce proti madžarski vladi, za kar je bil v dveh instancah že obsojen v eno leto ječe. Zagovornik dr. Erdeli (Romun) je branil dr. Ivanka pred volilnim sodiščem v 8-urnem govoru ter dognal po eni strani naravnost rečeno smešne prigovore proti izvolitvi in je posebno poudarjal, da je le en slučaj (in še ta je malenkosten) dokazan, da je ostal en sam volilec doma vsled tega, ker so mu slovaški fantje zagrozili, da mu sicer razbijejo okna. Nasprotno je Erdeli navajal, da je dokazano, da so Madžaroni podkupili vse nemške volilce v vaseh Limbach, Audorf itd. Mogoče je bilo, da bi dobil Madžaron Dömötör kvečjemu 490 glasov, dobil pa jih je 983. Kljub temu je sodišče izreklo pezinski mandat dr. Milana Ivanka za neveljaven ter je prisodilo zastopniških stroškov pritoževalcem 8137 K in državnemu zastopniku pred sodiščem 5000 K. Uprav madžarska slika! Poslanec sam enoletno ječe, ker je agitiral, in 13.000 K pravnih stroškov radi razveljavljenja njegovega mandata! Posebno klasičen je »terorizem žene s klobukom«. Človek bi mislil, da je predpustna šala, in vendar se radi tega rušijo volitve v »svobodni kulturni madžarski državi«. Razpisane so nove volitve za Pezink. V to svrhu je razglašeno v slovaških občinah, ki volijo, nekako izjemno stanje. Vsak tujec, ki pride v dotične občine, se mora oglasiti pred občinskim predstojnikom, in dolžnost tega je, da s pomočjo žandarjev pazi, da bi se nikjer v občini ne burilo proti madžarskemu narodu in proti varnosti oseb in premoženja. Obenem se v okrožnici opozarja občinski predstojnik na njegovo »diskrecionalno moč«, naj bi z vsemi sredstvi preprečil nezakonito kortsiranje radi volitev. Tudi ta ukaz kot priprava za volitve je pristen dokaz za konstitucionalno svobodo, ki vlada na Madžarskem. Od volilcev od prve volitve so izbrisali iz volilnega imenika sedaj za nove volitve 200 slovaških glasov ter pripisali državnih železničarjev okoli 100. Ker je imel pri prvi volitvi dr. Milan Ivanka 1011 glasov, Dömötör pa 983 glasov, je gotovo, da slovaški kandidat propade*) tembolj, ker je izvoljen volilni komisiji drug predsednik, ki je »dovolj oster«.

«Slovenský Týždeník», ki izhaja tedensko v Budimpešti, je bil tekom enega tedna zaradi burjenja proti madžarski narodnosti kaznovan nič manj nego trikrat: 10. marca t. l. na 1200 K, 15. marca t. l. na 3000 K in 16. marca t. l. na 1500 K, vsega skupaj na 5700 K globe.

Karakterističen je tudi bojkot za madžarsko-slovaške razmere, bojkot, ki so ga uprizorili Madžaroni v Lučnicah (Leutschach) pod Karpati. Dr. Bazowski je bil tako drzen, da je ustanovil za slovaško narodnost ljudsko banko, ki je začela jako uspešno delovati. Madžaroni so naredili proti njemu ovadbo zaradi zlorabe odvetništva in zaradi poverjenja, in ker se stvar ni posrečila, so proglasili proti njemu bojkot, t. j. da ga ne sme noben javen

*) Medtem je že propadel. Op. ur.

lokal sprejemati, da ga ne sme nihče vzeti v slavanje in da se mu odvzame odvetniško zastopstvo. Javni poziv za bojkot je podpisalo 36 židov, 29 trgovcev in obrtnikov, inorodcev in 93 uradnikov, profesorjev in duhovnikov, Madžaronov. Podpis se večinoma glase tako kakor Schwarz, Herzog, Csecek (Čeček), Kalina etc. No bojkot se je obrnil proti Madžaronom samim. Slovaki so se jeli zavedati ter začeli bojkotirati njih, tako da so v kratkem času odpovedali madžaronski banki 600.000 K hranilnih vlog.

Žalostno ulogo proti lastnemu ljudstvu igrajo višji katoliški slovaški duhovniki. Kakor nižji duhovniki po eni strani požrtvovalno delujejo za probujo slovaškega ljudstva, tako so po drugi strani zopet podkupni. Žalostni materialni položaj nižjega duhovstva slovaškega je temu največ kriv. Zato prihaja iz vrst slovaških duhovnikov, kar je jako značilno, zahteva po ločitvi cerkve od države. Slovaški duhovnik čuti, da je suženj državne administracije in da je obsojen, celo življenje živeti mizerno v kaki zakotni gorski vasi, ako ne postane Madžaron in tlačitelj lastnega rodu. Pri tem pa ima madžaronsko duhovstvo višjih kategorij silno bogatstvo. Tako imajo ogrski kapitlji nič manj nego 800.000 oralov zemlje. Škofje pa imajo poleg tega:

škof velikovaradinski	187.393	oralov zemlje
nadškof kaloški	87.344	„
primas ostrihomski	95.983	„
škof vesprinski	65.618	„
nadškof jagrski	42.397	„
grško-katoliški škof velikovaradinski	139.657	„
skupaj	1.418.451	oral zemlje.

Od tega ogromnega posestva pa donajajo k kongruji 700.000 K na leto! Ni čuda, da prihaja iz nižjih vrst slovaškega duhovništva krik: proč cerkev od države, in porabite višjega duhovstva imetje za vzdrževanje plač nižjih duhovniških kategorij!

—a.

Politični odsevi.

* **Državni zbor** se sni e dne 27. aprila. Proračun za leto 1910, ki je baje za izdelan, se predloži parlamentu koncem maja. Sicer predloži vlada osnovo o aneksiji, načrt o trgovskih pogodbah ter načrt o odškodnini, ki se plača Turčiji za Bosno in Hecegovino. Parlament ima zborovati do konca junija.

* **Skupni ministrski svet** je bil v sredo na Dunaju pod predsedništvom barona Aehrenthala. Ministrski predsednik baron Bienerth se seje ni udeležil, ker je obolel. Zastopal ga je poljedeljski minister dr. Graf. Trgovinskega ministra dr. Weiskirchnerja, ki se še ni vrnil z juga, je zastopal sekcijski načelnik dr. Riedl. Ministrski svet je v prvi vrsti razpravljal o trgovinskih pogajanjih z Romunijo. Avstro-ogrskim delegatom pri teh pogajanjih so se dala nova navodila, ki dajejo jamstvo za to, da bo že tekom prihodnjega tedna mogoče uspešno končati pogajanja. Koncem tedna odideta v Bukarešto avstrijski sekcijski načelnik Seidler in ogrski državni tajnik Szerenyi, da podpiseta v imenu avstro-ogrške vlade pogodbo.

* **Delegacije** se imajo sklicati na dan 14. septembra.

* **O turški revoluciji** so prišla še nova poročila, ki pravijo, da je število žrtev večje nego se je spčetka zdelo. Mrtvih, oziroma težko ranjenih je nad sto oseb. Disciplina v vojski je razdrta. S častniki so grdo postopali. Mnogo so jih zaprli in ranili, večinoma iz maščevalnosti. Častniki so izgubili ves ugled. Iz provincij, zlasti iz Drinopolja, se ni nobene vesti. Evropejci se še vedno boje izgedov proti Grkom in Armencem. — V Belgrad je došlo poročilo, da je arbanaska organizacija sklenila spuntati vso Staro Srbijo. Vstaja se prične v Prištini, Prizrenu, Mitrovici in Peči. Srbi beže v mesta ali pa čez srbsko mejo. Srbska vlada je ukazala, da pojde posadka iz Niša v Vranjo, drinska divizija pa zasede starosrbsko mejo, da se prepreči upad Albancev v Srbijo. Albance vodi znani Boljetinac. Srbija je o nameranih vojnih odredbah obvestila beograjske diplomate. Srbska vlada je dobila vest, da je v Novem Pazaru vse pripravljeno za vstajo proti Turčiji in za združitve s Srbijo. Veliko število albanskih voditeljev se je posrečilo dobiti za srbsko stvar. V mestece Florido sta vdrla dve bolgarski ceti. Med Bolgari in reacionarci se je vnel ljut boj, v katerem so Bolgari izgubili 14 mož. Narod je na to proklamiral splošno vstajo in s silo izgnal iz mesta vojaštvo. Iz Carigrada se poroča, da zahtevajo uporniki od velikega vezirja, naj jim izroči glave 110 mladoturskih oficirjev. Nadalje zahtevajo, da se jim izroči živ bivši vojni minister Muktar paša. Mladoturski častniki in voditelji mladoturske stranke so ubežali v angleško in francosko poslanstvo, ker sicer niso varni pred podivjano poulično druhaljo. Uporniki so poslali k velikemu vezirju deputacijo, ki je zahtevala, naj vlada razpusti mladoturski komite. Veliki vezir Tefik paša je deputaciji to obljubil. Poulična druhal je razdejala in brojala lokale, kjer se urejujejo in tiskajo mladoturski listi. Glavni urednik mladoturskega lista v Solunu «Tanin», poslanec Husein bej in poslanec mesta Skoplje Savić so morali bežati, ker bi jih sicer sodrga umorila. Poslanca in mnogo vodij turške stranke so utekli

v angleško poslaništvo. «Frankfurter Zeitung» javlja iz Soluna, da so Mladoturki sporočili svojim somisljenikom v Carigradu, da je njim vdana armada že na potu proti Bosporu.

Domače vesti.

— Za občinske volitve delajo liberalci tako agitacije kakor še nikoli. Menda ta stranka lenobe v vsem času, odkar živi, ni priredila toliko shodov, kolikor jih sklicuje sedaj. To je vpliv mladoliberalcev. In lepo bi bilo, če bi zadostovalo sklicevanje shodov. A če vlada na njih taka praznoba, kakršna cvete na vseh teh liberalnih volilnih shodih, bi bilo za napredne junake boljše, če bi se to opustilo, da ne bi razodevali svoje duševne mizerije, katere tudi vstop «narodno-radikalnih stavejšin» ni mogel kurirati. «Slovenski Narod» zbere v svojih poročilih gotovo najhujše cvetke s teh shodov, ampak človek ne more premagati zehanja, če je prisiljen čitati te referate. Tu prihaja n. pr. dr. Šigelj in se baha, da je ob vsaki volitvi seveda volil za napredno stranko; to se smatra pri liberalcih menda že za zaslugo. Pavšek nima hujših skrbi, kakor da dobi Vodmat policijsko stražnico. In tako se vse razblini v malenkostih; nikjer nobene ideje, nikjer večjega koncepta — kakšen prav površen dovtip o socialistih se že smatra za najmastnejšo zabelo. A kako naj bi bilo drugače? Stranka, ki sama v sebi nima nobene življenske ideje in se pod milim nebom ne bojuje za nič drugega kakor za svoj obstanek, si z nobenim serumom ne bo popravila krvi. Impotenca liberalne stranke ne prihaja od oseb, ampak od brezprogramnosti, od popolne nezmožnosti zastopati interese enega določenega razreda in priznati to odtod, da sama ne ve, kaj pravzaprav hoče in zakaj je na svetu.

— Podžupan in deželni odbornik dr. Tavčar je na nekem shodu v Vodmatu govoril o klerikalnem delovanju v deželi in je po «Narodovem» poročilu dejal: «Naše mesto je sedaj v hudih časih. V deželi so prišli do moči naši nasprotniki klerikalci. Komaj dva moža sta, ki imata nekaj razsodnosti, da je treba živeti in delati po pameti, in to bi bil dr. Krek in pa tudi dr. Šušteršič. Susteršič mora šteti zraven. Vse drugo je pa silno ošabno. Gospodariti hočejo s krivičnostjo.» Dr. Tavčar je res postal liberalen; nam se namreč zdi, da dr. Šušteršič ni ravno zadnji, kadar gre za ošabnost. Toda o tem se ne bomo prepirali. Vprašali bi pa, če ima dr. Tavčar pravico, pritoževati se tako bridko nad klerikalci, s katerimi je še pred kratkim časom fraterniziral? V deželi so prišli klerikalci do moči. Tega seveda ne bi bil nihče prepredil; ampak da so prišli do take moči in da lahko gospodujejo tako brezobzirno, ni samo klerikalna, temveč tudi liberalna zasluga. Lani, ko je bila famozna deželnozborna volilna reforma na tapetu, so socialni demokratje svirali in prorokovali, da se bo še nad liberalci maščevala mizerna politika, ki je sledila Šušteršiču čez drn in strn. Zdaj tarnajo. Naj bi rajši prišli sami sebe za ušesa! Dr. Tavčar je govoril o desetmilionskem posojilu; kaj so pa liberalci v deželni zboru storili, ko je bila stvar na dnevnem redu? Glasovali so kakor so zahtevali klerikalci. In tako je z vsemi tožbami. Smiliti se človeku ne morejo ti objokanci, ampak studi se mu lahko netečna solzavost.

— Hrupno obstrukcijo naj napravijo liberalci v deželni zboru — predlaga gospod Bergant. Kako otročji se mu morajo zdeti poslušalci, katerim pripoveduje take neslanosti? Mogoče da je gospod Bergant prespal lansko deželnozbornsko zasedanje; ampak človek, ki hoče delovati v javnem življenju, bi moral že nekoliko boljše odpirati ušesa in vedeti, da so se liberalci sami slovesno odrekli ne le hrupni obstrukciji, ampak vsakemu radikalnejšemu nastopu, ki bi ga gosp. pl. Šuklje utegnil označiti za nedostojnega. Ali ni gospodu Bergantu prav nihče povedal, kako so v deželni zboru s soglašanjem junaških liberalcev predelali poslovnik? Mar nihče ne ve, da «disciplinarni odsek» lahko vsak hip pošlje dr. Tavčarja iz deželne zbornice, če konstatira, da je motil zborovanje. Pa vsaj «Slovenski Narod», ki je sveto pismo za vsake galiberalca, bi moral čitati gospod Bergant. Tedaj se ne bi upal, predlagati obstrukcijo, pa še celo hrupno obstrukcijo spričo dr. Tavčarja, ki je v svojem glasilu z najglobokjšim prepričanjem zatrdil, da liberalci sploh ne marajo obstrukcije. A Bergant ima druge skrbi; kaj bi se on brigal za to, kar se godi v deželni zboru? Volilci naj ga volijo, drugega ne zahteva od njih, oni naj pa od njega ne zahtevajo ničesar.

— Ubogi dvajseti september ima res toliko nalog, da jih Herkules ne bi mogel opraviti. Zdaj naj n. pr. pomaga liberalcem pri občinskih volitvah. Kako? Zakaj? Kaj ima dvajseti september opraviti z občinskimi volitvami? Nič. Če se prejšnje stvar, se mora priti do zaključka, da nič. Seveda, če je človek tek modrijan kakor dr. Žerjav, je že drugače pogrunta. On je izdal parolo, da so to prve občinske volitve po 20. septembru in zato je treba voliti liberalce. Kar zato, ker je bil lani 20. september, se ne sme vprašati za noben program, za nobeno gospodarstvo, ampak se morajo voliti liberalci. Za deželnozbornske volitve mora seveda tudi agitirati 20. september, za državnozbornske volitve tudi, sploh za vse, kar bi radi liberalci. Dr.

Žerjav hoče, da se izreče občinskemu svetu zaupnica zaradi 20. septembra. Zakaj pa ne tudi branjevkam za vodo, ki imajo z 20. septembrom prav toliko zveze kakor občinski svet. Menda ni zasluga, da je bil ljubljanski občinski svet na svetu dne 20. septembra. O ravnanju slavnega občinskega zbora v zadevah, ki so bile v zvezi s tedanjimi dogodki, bi bilo pa že boljše molčati. Sicer bi se še kak volilec lahko spomnil, s kakšno sentimentalnostjo materinega mleka in izvrstne mnemotehniko je ljubljanski župan v občinskem svetu odbijal dolžitev, da bi bil kdaj on klical vojaštvo in kako vse drugače je «Slov. Narod» izjavljal, da bo že tako kakor je trdil baron Schwarz, kajti — kdo bi se spomnil vsakega telefonskega pogovora? Ljubljanski občinski svet nima nobenega povoda, da bi bil ponosen na te reči in zato naj njegovi agitatorji rajši puste 20. september, ki se je že zlorabljal več kakor preveč, pri miru.

— Tretji razred volilcev uživa pri liberalni stranki poseben ugled. Da bi liberalno volil, bi bilo prav; da bi dobil vsaj enega kandidata iz svojih vrst, bi bilo pa seveda preveč. Gospodje iz prvega in drugega razreda, ki imajo kaj več pod palcem, imajo sevega več «zmožnosti» kakor kak polproletarec iz tretjega razreda. Volilci te kurije so lahko ponosni, kako jih vpoštevata liberalna klika.

— Obljube so po cenil, ker so občinske volitve. Ni je dobrote, ki je ne bi liberalci zdaj obljubovali volilcem. V Trnovem spet zidajo most — seveda z jezikom, v Vodmatu regulirajo ceste — z besedami. Le to je križ, da je treba še za obljube nekoliko fantazije. Možgani, ki so tako vajeni lenobe kakor liberalni, se preveč utrudijo, če si morajo za vsak okraj izmisljati drugo lepoto in dobroto. Kaj če bi kdo, ki ima preveč fantazije, odprl za volitve trgovino z obljubami? Kupčija bi bila gotovo dobra.

— Ljubljanski klerikalci so baje že imenovali kandidate za občinske volitve. Menda hočejo nastopiti s presenečenjem, kajti oficijelno še molče kakor grob, dasi se imena njihovih kandidatov že kolportirajo po vsej Ljubljani. Menda mislijo, da je res tudi tukaj že njihova zarja na nebu.

— Kaj je s kranjskim deželni zborom? Ko so si klerikalci s pomočjo svoje in usum Delphini konstruirane volilne reforme in s pasivno pomočjo liberalcev pridobili večino v deželni zboru, so začeli v zimskem zasedanju tako «delati», kakor da bi hoteli obrniti celo kranjsko deželo in posnažiti v 14 urah vse Avgijeva hleve. Najvažnejši predmeti so se reševali kar v galopu. Človek bi bil res mislil, da ni na svetu delavnejših ljudi od klerikalcev. A v kratkem času se je deželni zbor razšel in ostal je seveda cel kup neresenih vprašanj. Kdaj se bodo reševala? Deželne zbornice sklicuje vlada; toda deželni odbori imajo vsaj toliko pravice, da opozore vlado na potrebo zasedanja. Sliši se pa, da se kranjski deželni zbor ne snide prej kakor v jeseni in slavni deželni odbor se ne zgane, da bi dosegel prej kakšno zasedanje. Ko so bili klerikalci še «opozicionalna» stranka, je človek vsak hip slišal deklamacije o njihovem demokratizmu; kako se to vjema z njihovo sedanjo brezbriznostjo za deželni zbor? V deželni dvorcu gospoduje deželni odbor kakor kup malih tiranov, deželni poslanci pa imajo svoje naslove in sicer jim ni deželno gospodarstvo nič mar. V jeseni bo deželni zbor zopet sklican, na razpolaganje mu bo par kratkih dni, klerikalci bodo zopet hoteli pokazati svojo «delavnost», pa se bodo reševali predmeti brez temeljitih studij, brez resne debate, kakor da bi kdo stal z bičem za poslanci in jih naganjal. Deželno gospodarstvo je še vedno provizorično, a nikomur se ne zdi potrebno, da bi dežela že enkrat dobila stalen proračun. Nihče ne misli, da bi deželni zbor moral imeti priloko za iniciativno delo; da le potrjuje, kar želi deželni odbor, pa je dobro. Tako je klerikalna «ljudska» stranka demokratizirala deželo.

— Nabori na Kranjskem bodo a) I. naborna komisija dopolnitvenega okrajnega poveljstva št. 17: Dne 14. aprila v Trebnjem, 15. aprila v Žužemberku, 17. in 19. in 20. aprila v Rudolfovem, 22. aprila v Metliki, 23. aprila v Črnomlju, 26. in 27. aprila v Kočevju, 29. in 30. aprila v Ribnici, 1. maja v Vel. Laščah, 3. in 4. maja v Višnji gori, 6., 7. in 8. maja v Litiji, 10. in 11. maja v Prevojah, 13. in 14. v Kamniku, 17., 18. in 19. maja v Skofji Loki, 21., 22. in 24. maja v Kranju, 26. maja v Trzinu, 28., 29. maja in 1. junija v Radovljici, 3. junija v Ratečah, 5. junija v Mokronogu, 7. in 8. junija v Kostanjevici, 9. in 11. junija v Krškem. b) II. naborna komisija dopolnitvenega okrajnega poveljstva št. 17: Dne 7., 8. in 10. maja v Ljubljani, 11., 12., 13. in 15. maja v Ljubljani za sodni okraj ljubljanska okolica, 15. in 17. maja pa na Vrhniki. c) Naborna komisija dopolnitvenega poveljstva št. 97: 12. in 13. maja v Idriji, 15. maja v Logatcu, 17. maja v Cerknici, 19. maja v Ložu, 21., 22. in 24. maja v Postojni, 26. in 27. maja v Vipavi, 29. maja in 1. junija v Ilirski Bistrici. V Ljubljani pride dne 7. maja k naboru I., dne 8. maja II. in 10. maja III. razred domačih in onih tujih nabornikov, katerim se je dovolilo priti k naboru v Ljubljano.

— Vojaški nabori na Sp. Štajerskem se vrše letos po tem le redu: V Mariboru (mesto) 14. in 15. aprila; za mariborsko okolico 14., 15., 16., 17.,

19. in 20. aprila; pri Sv. Lenartu 24. in 25. maja; v Slovenski Bistrici 19., 21. in 22. maja; v Radgoni 20. in 21. aprila; v Cmaureku 20., 21. in 22. aprila; v Konjicah 14., 15., in 16. aprila; v Ljutomeru 17. in 19. aprila; v Smarju 27. in 28. aprila; v Rogatcu 28. in 30. aprila; v Laškem trgu 1., 3. in 4. maja; v Ptuj 10., 11., 12., 13., 14. in 15. maja; v Celju (mesto) 26. maja; za celjsko okolico 22., 23., 24. in 26. aprila; v Brezicah 17., 18. in 19. maja; v Kozjem 21. in 22. maja; v Sevnici 24. in 25. maja; na Vranskem 27., 28. in 29. maja; v Mozirju 1., 2. in 3. junija; v Sostanju 4. in 5. junija; v Slovenjgradcu 7. in 8. junija in v Marenbergu 9., 11. in 12. junija.

Shodi.

Zagorje ob Savi. V nedeljo, 18. aprila ob 3. uri popoldne je na Lokah na vrtu konsumnega društva ljudski shod z dnevnim redom: Pomen praznovanja prvega maja.

Zadnje vesti.

Revolucija in kontrarevolucija na Turškem.

Carigrad, 17. aprila. Položaj se ni popolnoma pojasnil, vendar se z veliko gotovostjo lahko pravi, da je reakcija na vrhuncu. Serijski zakon je središče vsega in najbrže se mu bo morala prilagoditi tudi ustava. Sultanova moč se je neizmerno povečala. Vodju Arbanasov Ismael Kemalu je dejal, da obžaluje, da je pred 32 leti razpusil zbornico in da Turčija nikdar ne bo prišla v položaj Perzije.

Novi predsednik državnega sveta Ziki je demisioniral, tudi provizorični mornarški minister Emin je podal demisijo zaradi demonstracij, ki so jih vpriporili mornarji. Policajnega ministra Samija so policijski komisarji prisilili, da odstopi; na njegovo mesto pride najbrže Izmajl Hati. Iz Smirne je poklican vali Ferid paša, Arbanasi, ki je bil zadnji veliki vezir pred vpeljavo konstitucije, v Carigrad. Sodi se, da postane veliki vezir ali pa notranji minister.

Carigrad, 17. aprila. V Adani je bil krvav spopad med Armenci in mohamedanci; mesto gori, v ulicah se koljejo ljudje. Na progi Adana-Mersina so ustavili vlak. Vojaške čete ne morejo napraviti miru; vojaki so začeli pleniti po mestu.

Skoplje, 17. aprila. V raznih arbanaskih krajih, zlasti v Ipeku, so se uprli Arbanasi. Upor se širi boljbolj. V Ohridi, kjer se je lani pričela mladoturška revolucija, je prišlo do hudih bojev med ustaškimi Arbanasi in vojaki. Ustašem se je posrečilo, premagati vojake, zavzeti vojašnice in premagati mladoturške častnike. Tudi v Ipeku so ustaši porazili vojake; vodja arbanaskih ustašev Isa Buletin, proti kateremu se je pred 3 dnevi odposlalo več bataljonov, je telegrafiral v Carigrad, da je pripravljen priti tja in skleniti mir z novo vlado.

Plevlje, 17. aprila. V raznih krajih novopazarskega sandžaka so izbruhnili krvavi nemiri; več Mladoturkov so ubili, nekateri so zbežali v Bosno.

Carigrad, 17. aprila. Iz Soluna, Monastira, Skoplja, Drinopolja, Skadra in Valone prihajalo vznemirljive vesti. Iz Soluna se poroča, da je pripravljen vojaški vlak za odhod v Carigrad. Druga depeša iz Drinopolja naznanja, da se tam ne misli več na marš proti Carigradu.

Carigrad, 17. aprila. V Cirklikovi so Bolgari napadli grško cerkev; vojaštvo jih je pregnalo. Dva Bolgara sta ubita. V Gornici je bil boj med Bolgari in turškimi vojaki. V Demirhasanu so Grki streljali na turško džamijo. V Skoplju in v Mitrovici je razburjenost nepopisna; vse trgovine so zaprte.

Carigrad, 17. aprila. Sultan je dovolil, da se zniža njegova civilna lista in apanaže princev. Sultan dobi 25.000 funtov (funt okrog 14 kron) na mesec, izgubi pa vse stranske dohodke, prestolonaslednik 2000, principi brez staršev 800 funtov na mesec, vsi drugi principi nič.

Sofija, 17. aprila. Priznava se, da je mobilizacija bolgarske armade zelo verjetna, ker mora biti Bolgarska pripravljena, če postane položaj v Turčiji resen.

Srbija. Belgrad, 17. aprila. Srbija je Avstriji do 15. aprila odpovedala parobrodno, konzularno, dedščinsko, pravno in izročilno pogodbo. Skupština se je večeraj zopet sešla.

Društvene vesti.

: Občni zbor Dramatičnega društva v Ljubljani se vrši v ponedeljek, dne 19. t. m., v «Narodnem domu», in sicer zvečer ob 8. v spodnjih restavracijskih prostorih.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo

Cenki zastoj in
poštine prosto!

Pozor!

Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znamko «Union», ker te ure so najbolj trpežne in natančne. Dobe se pri:

Fr. Čudnu
urarju in trgovcu
v Ljubljani

delničar in zastopnik
švicarskih tovarn
«Union» v Bielu in
Genovi. 40-4

Krasno

pomladansko zalogo mod-
nega blaga za gospode in
dame, priporoča:

Engelbert Skušek

Ljubljana

Mestni trg šte. 19.

104-53

Klobuke, cilindre
in čepice v najnovejših fa-
gonah in v velikih izberah priporoča

Jvan Soklič, Ljubljana

Pod Trančo šte. 2.

52-23

Svoji k svojim!

Lud. Černe

zlatar in trgovec z urami

ter zapriseženi sodnijski cenilec

Ljubljana, Wolfove ulice 3.

Izborna zaloga briljantnega blaga,
zlatnine, srebrnine in raznih ur.

Časna delavnica

za popravila in nova del a.
Ceno najnižje. Solidna postrežba.

Drože! Kvas!
Svoji k svojim!

Priporočam se slovenskemu občinstvu,
pekovskim mojstrom in trgovcem, naj
kupišejo in naročajo edino

CIRIL-METODOVE DROŽE

najboljše kakovosti in po nizki
ceni. Nobeden gg. pekov in trgovec naj
bi ne ostal odslej brez tega blaga, ki se
prodaja naši potrebni šolski družbi v
korist. 6-6

Naročajte vsi žitne drože
edine od domačega narodnega izdelovalca

Maksa Založerja v Ljubljani
v lastni hiši, Kladezne ulice št. 17. Rečne ulice št. 5.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Haril.

Globoko izpod cene

prodajam zaradi pomanjkanja prostora ravno doše spomladne in letne obleke, povrtnike, dažne
plašče za gospode in dečke. Najmodernejša konfakcija za dame in deklice.

Konfeksijska trgovina

v Ljubljani

A. Lukič

Pred škofijo šte. 19.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte
pri nakupu kar na kratko zavitek ali zaboječ
„cikorije“, temveč določeno znamko:

„Franck“

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo
kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in
podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah,
papirju in z podobnim natisom ponareja.

Varstv. znamka. Varstv. znamka. Varstv. znamka.

sl. Kav. X 4451, 217. H.W.W.

Henrich Franck's sinovi
Zagreb.

Sodrug, somišljeniki! Zahajate le v
kafarne in brivnice, kjer je na razpolago vaše
glasilo... Agitirajte
posod za „Reči Prapor“!
tako gostine

Nova Lenasi & Gerkman Nova
slovenska trgovina Ljubljana vogal Stritarjevih in Lingarjevih ulic slovenska trgovina

za pomlad in poletje
vsakovrstno sukнено, volneno in platneno blago.

Cene solidne in postrežba točna.

Kmečka delavska

gospodarska zadruga

v Dobravljah, Goriško.

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Ustanovljena 1. 1908.

Vino se pošilja od 56 litrov naprej
po jako zmernih cenah.

Podpisano se tem potom zahvaljuje
dosedanjim vinskih odjemalcem, po-
sebno občenemu konsumnemu društvu v
Ljubljani, delavskemu konsumu v Idriji,
zasebnikom v Mirnu in drugod.

To priliko pa uporabi, da priporoča
veliko množino še neprodanega vipav-
skega naravnega vina iz lastnih kleti zdru-
ženih kmetov iz Dobravelj, Skrtij, Brji,
Šmarji, Rihemberga, Kamnja in bližnjih
vasi, vsem svojim dosedanjim in novim
odjemalcem po Krajskem, Primorskem,
Štajerskem, Koroškem in drugod.

Zadružno vodstvo.

Ustanovljena 1847.

52-17

Ustanovljena 1847.

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in go-
sposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Največja zaloga, najboljša in najcenejša trdnica za
naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/2
in 1 kg. 104-36

Jantarjeve glazure za pode, Edino trpežno in naj-
lepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvastega za
pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunollna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Madžobo za usnje.

Oljnatih barv, priznana najboljših.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolneja, najboljše.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.

Ustanovljeno
1. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
1. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Tiska Iv. Pr. Lamprovt v Kranju.